

บทที่ 3

วิวัฒนาการวิจัย

3.1 ประชากรเป้าหมาย

ผู้ทำท้องถิ่นในการศึกษาวิจัยนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกคน ในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 109 คน จาก 9 ตำบล 109 หมู่บ้าน คือ

3.1.1	ตำบลสันกลาง	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 14 คน	รวม 15 คน
3.1.2	ตำบลมะขามหลวง	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 15 คน	รวม 16 คน
3.1.3	ตำบลแม่ก๊า	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 13 คน	รวม 14 คน
3.1.4	ตำบลบ้านแม	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 12 คน	รวม 13 คน
3.1.5	ตำบลยู่หว้า	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 11 คน	รวม 12 คน
3.1.6	ตำบลทุ่งสะโตก	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 11 คน	รวม 12 คน
3.1.7	ตำบลบ้านกลาง	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 10 คน	รวม 11 คน
3.1.8	ตำบลทุ่งด้อม	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 8 คน	รวม 9 คน
3.1.9	ตำบลท่าวังพร้าว	กำนัน 1 คน	ผู้ใหญ่บ้าน 6 คน	รวม 7 คน

รวมกำนัน 9 คน ผู้ใหญ่บ้าน 100 คน

ผู้ทำการศึกษาเจาะจงเลือกศึกษาผู้ทำท้องถิ่นเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็เนื่องจากต้องการได้ผู้ทำท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งเท่านั้น นอกจากนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ถือเป็นสถาบันทางด้านการปกครองที่มีมาช้านาน ผู้กัมปประสานร่วมมือกับนายอำเภออย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ที่เลือกศึกษาเฉพาะอำเภอสันป่าตอง เพราะต้องการเลือกพื้นที่ที่มีทั้งสภาพชนบทและสภาพเมืองผสมกัน นอกจากนี้จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีทั้งสิ้น 19 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ มีการแบ่งลักษณะอำเภอเป็นรอบนอกและรอบใน อำเภอรอบนอกได้แก่ อมก๋อย แม่แจ่ม แม่สาย เป็นต้น ส่วนอำเภอรอบใน ได้แก่ หางดง แม่ริม สารภี เป็นต้น ดังนั้น สันป่าตอง จึงถือว่าอยู่ในช่วงกลาง นอกจากนี้กำนันของอำเภอสันป่าตอง เป็นประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านของจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นเหตุผลประกอบที่ทำให้เลือกศึกษาพื้นที่นี้

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

3.2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยในแบบสอบถามจะประกอบไปด้วย แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close Ended) เป็นส่วนใหญ่มักจะมีเพียงข้อสุดท้ายข้อเดียวที่ให้ผู้ตอบได้เลือกคำตอบอย่างอิสระ คือไม่ได้กำหนดคำตอบไว้เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) การผสมผสานระหว่างแบบสอบถามแบบปลายปิด ซึ่งเป็นส่วนใหญ่มักและแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นหรือคำตอบที่หลากหลายแนวคิด แต่ในขณะเดียวกันจากข้อจำกัดในเรื่องความรู้ความเข้าใจ หรือวิถีทางการศึกษาของกันนั้น ผู้ใหญ่วัย จึงจำเป็นต้องใช้แบบสอบถามแบบปลายปิดจำนวนมากเพื่อให้กันนั้น ผู้ใหญ่วัย ที่ไม่มีความรู้หรือความเข้าใจเพียงพอได้ตอบได้อย่างสะดวกและง่าย ซึ่งส่งผลไปสู่ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ คือ ระดับการศึกษา ระดับความรู้ ความเข้าใจ ของกันนั้น ผู้ใหญ่วัยยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

3.2.2 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ในการศึกษาวิจัย บทบาทของนายอำเภอกับความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่น ผู้วิจัยจะอาศัยข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย ข้อคิด ข้อเขียน ซึ่งได้มาจากการค้นคว้า จากสำนักหอสมุดต่าง ๆ เนื่องจากบทบาทของนายอำเภอซึ่งถือเป็นผู้นำ หรือนักปกครองมีความใกล้ชิดผูกพันกับประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย ความประเพณีและการปฏิบัติของนายอำเภอมีผลกระทบต่อประชาชน จึงมีนักวิชาการ นักบริหาร นักปกครองเก่า หรือผู้มีประสบการณ์ได้คิดและเขียนถึงไว้มาก นอกจากนี้แนวทางการประเพณี ปฏิบัติ ยังอาจอ้างอิงข้อธรรมของพระพุทธศาสนา ตลอดจนคตินิยมต่าง ๆ ได้ จึงสามารถที่จะหยิบยกมาเป็นข้อมูลสนับสนุนและเสริมในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยได้

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ซึ่งจากการใช้แบบสอบถาม จะเป็นข้อมูลประเภทจัดอันดับ (Ordinal Data) เป็นส่วนใหญ่มาก เพราะคำถามจะเป็นแบบในเชิงขอทราบความเห็นหรือทัศนคติจะมีข้อมูลที่เป็นข้อมูลประเภทแบ่งกลุ่ม (Nominal Data) อยู่บ้าง เช่น เรื่องเพศ การศึกษา อายุ เท่านั้น สถิติที่ใช้วัดข้อมูลซ้ำ 2 ชนิด คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage)

เมื่อได้สำจากการวัดด้วยการแจกแจงความถี่และการหาอัตราส่วนร้อยละ แล้ว จะดำเนินการวิเคราะห์โดยการพรรณนา (Descriptive Analysis) คือ การอธิบายข้อสรุป เกี่ยวกับแนวคิด ความคิดเห็นที่เก็บมาได้จากประชากรที่ทำการศึกษาซึ่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ครอบคลุมกรอบแนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผู้นำ บทบาท หน้าที่ของนายอำเภอ หรือผู้นำหรือนักปกครอง นอกจากนี้ยังใช้ข้อเขียน ข้อคิด แนวความคิด ตลอดจนหลักการต่าง ๆ ซึ่งได้มาจากการค้นคว้ารวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research)

3.4 สถานที่ดำเนินการวิจัย และรวบรวมข้อมูล

สถานที่ที่ใช้ดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล ได้แก่ทุกตำบล หมู่บ้าน ของอำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 9 ตำบล 109 หมู่บ้าน ดังนี้

3.4.1	ตำบลสันกลาง	จำนวน	15	หมู่บ้าน
3.4.2	ตำบลมะขามหลวง	จำนวน	16	หมู่บ้าน
3.4.3	ตำบลแม่ก้ำ	จำนวน	14	หมู่บ้าน
3.4.4	ตำบลบ้านแม	จำนวน	13	หมู่บ้าน
3.4.5	ตำบลยู่หว่า	จำนวน	12	หมู่บ้าน
3.4.6	ตำบลทุ่งสะโตก	จำนวน	12	หมู่บ้าน
3.4.7	ตำบลบ้านกลาง	จำนวน	11	หมู่บ้าน
3.4.8	ตำบลทุ่งค่อม	จำนวน	9	หมู่บ้าน
3.4.9	ตำบลหัววังพร้าว	จำนวน	7	หมู่บ้าน
	รวม		109	หมู่บ้าน

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยบทบาทของนายอำเภอกับความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ นี้จะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 24 ข้อ ครอบคลุมเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close Ended) จำนวน 23 ข้อ เพื่อให้ ง่าย สะดวก และสอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ และเป็น แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) 1 ข้อ เพื่อทราบความคาดหวังหรือความปรารถนาหรือ

ความต้องการของกานันผู้ใหญ่นบ้านต่อคุณลักษณะของนายอำเภอ หรืออาจเรียกว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกานันผู้ใหญ่นบ้าน

3.6 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ในการทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทนายอำเภอกับความคาดหวังของผู้นำท้องถิ่น ในครั้งนี้จะใช้เวลาในการศึกษาวิจัยประมาณ 5 เดือน คือตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2535 ถึงเดือน กันยายน 2535

3.7 แผนการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยได้กำหนดแผนการดำเนินงานไว้เป็นลำดับขั้นตอน คือ

3.7.1 ในเดือน พฤษภาคม 2535 จะดำเนินการกำหนดหัวข้อและจัดทำโครงร่าง เสนอขออนุมัติดำเนินการ

3.7.2 ในระหว่างวันที่ 1 - 15 มิถุนายน 2535 ซึ่งเป็นช่วงที่โครงร่างได้รับอนุมัติแล้ว จึงดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม

3.7.3 ในระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน 2535 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2535 เป็นระยะของการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยการทดสอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามคืนเพื่อการวิเคราะห์

3.7.4 ในระหว่างวันที่ 16 กรกฎาคม 2535 ถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2535 ดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.7.5 ในระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม 2535 เป็นต้นไป จะเป็นช่วงของการเขียนรายงานการวิจัย

จากแผนการดำเนินงานดังกล่าว ปรากฏว่ามีบางช่วงไม่สามารถดำเนินการไปตามแผนได้ โดยเฉพาะช่วงของการเก็บข้อมูล เนื่องจากมีปัญหาคอขวด คือ กานันผู้ใหญ่นบ้านส่วนใหญ่นขาดความรู้ความเข้าใจ การสื่อความหมายเพียงเอกสาร (แบบสอบถาม) ไม่อาจทำให้เกิดความเข้าใจได้ ทำให้ระยะเวลาดำเนินการรวบรวมข้อมูลต้องเพิ่มขึ้น ประกอบกับพื้นที่บางตำบลหมู่บ้านอยู่ห่างไกลทุรกันดารยากแก่การคมนาคมติดต่อ ซึ่งก็นับเป็นอุปสรรคต่อการจัดเก็บข้อมูล